

יעקב ועשו

פרשת תולדות

לע"נ דניאל זוננפלד ז"ל

1. בראשית פרק כה

(כ) ויהי יצחק ברארבעים שנה בקחתו את רבקה בת בתואל הארמי מפון ארם אחות לבו הארמי לו לאשה :

(כא) ויעתר יצחק לנכח אשתו כי עקרה הוא ויעתר לו יקנך ותהר רבקה אשתו :

(כב) ויתרצו הבנים בקרבה ותאמר אם כן למה זה אנכי ותלך לדרש את יקנך :

(כג) ויאמר יקנך לה שני גיים גוים בבטנך ושני לאמים ממעך יפרדו ולאם מלאם יאמץ ורב יעבד צעיר :

(כד) וימלאו ימיה ללדת והנה תומם בבטנה :

(כה) ויצא הראשון אדמוני פלו פאדרת שער ויקראו שמו עשו :

2. רשב"ם

ורב יעבוד צעיר - ולכך אהבה את יעקב שאהבו הקדוש ברוך הוא וכדכתיב (מלאכי פרק א) : "ואהב את יעקב" .

3. בראשית פרק כז

(יא) ויאמר יעקב אל רבקה אמו הן עשו אהל איש שער ואנכי איש חלק :

(יב) אולי ימשני אבי והייתי בעיניו כמתעתע והבאתי עלי קללה ולא ברכה :

(יג) ותאמר לו אמו עלי קללת בני אד שמע בקלי ואלך קחלי :

4. תרגום אונקלוס

ואמרת ליה אמיה עלי אתאמר בנבואה דלא ייתון לוטיא עלך ברי ברם קביל מני ואיזיל סב לי :

5. בראשית פרק יח

(ט) ויאמרו אליו איה שרה אשתך ויאמר הנה באהל :

(י) ויאמר שוב אשוב אליך כעת חלה והנה בן לשרה אשתך ושרה שמעת פתח האהל והוא אחריו :

(יא) ויאברקם ושרה זקנים באים בימים חדל להיות לשרה ארח פנשים :

(יב) ותצחק שרה בקרבה לאמר אחרי בלתי היתה לי עדנה ואדני זקן :

6. בראשית פרק יז

(יט) ויאמר אלהים אבל שרה אשתך ילדת לך בן וקראת את שמו יצחק והקמת את בריתי אתו לבגית עולם לזרעו אחריו :

7. רמב"ן

וראוי שנאמר עוד כי אברהם לא גילה לה הנאמר לו מתחילה (לעיל יז ט) אבל שרה אשתך יולדת לך בן. אולי המתין עד שלוח השם אליה הבשורה ביום מחר, כי ידע כי לא יעשה ה' אלהים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים (עמוס ג ז).

8. בראשית פרק כה

(כה) ויצא הראשון אדמוני פלו פאדרת שער ויקראו שמו עשו :

(כו) ואחריו יצא אחיו וידו אחזת בעקב עשו ויקרא שמו יעקב ויצחק ברשעים שנה בלדת אתם :

9. רש"י בראשית פרק כה פסוק כה

ויקראו שמו עשו - הכל קראו לו כן, לפי שהיה נעשה ונגמר בשערו כבן שנים הרבה :

10. בראשית פרק כה

ויאמר עשו אלי יעקב הלעיטני נא מרהאדם האדם הזה כי ענף אנכי על פן קרא שמו אדם :

11. רש"י

ואותו היום מת אברהם ... ובישל יעקב עדשים להברות את האבל. ולמה עדשים, שדומות לגלגל שהאבלות גלגל החוזר בעולם

12. בראשית פרק כה

וַיֹּאמֶר עֶשָׂו הִנֵּה אֲנִי הוֹלֵךְ לָמוֹת וְלָמְהַרְגָהּ לִי בְכֶרֶח׃

13. אבן עזרא בראשית פרק כה פסוק לב

וטעם הנה אנכי הולך למוות שבכל יום ויום הוא מסתכן בעצמו כאשר יצא לצוד שמא יהרגוהו החיות, ויתכן שימות קודם אביו:

14. רש"י

ויגדלו הנערים ויהי עשו - כל זמן שהיו קטנים לא היו נכרים במעשיהם ואין אדם מדקדק בהם מה טיבם, כיון שנעשו בני שלש עשרה שנה זה פירש לבתי מדרשות וזה פירש לעבודה זרה:

יודע ציד - לצוד ולרמות את אביו בפיו, ושואלו אבא היאך מעשרין את המלח ואת התבן, כסבור אביו שהוא מדקדק במצות:

15. אבן עזרא

יודע ציד לעולם מלא מרמות, כי רוב החיות בדרך מרמה יתפשו

16. רש"ר הירש

ציד בפיו. אפשר לפרש: ספורי הציד היו בפיו, הוא ידע לרתק את אביו בהרפתקאות הציד ועלילותיו; או - וזה מתקבל על הדעת יותר: גם בפיו היה ציד, הוא עסק בציד, היה צייד גם בפיו. את אמנות הציד ונכליו הוא ידע לכוון גם נגד אביו. אך אהבת רבקה על יעקב באה מעצמה, הוא לא "צד" אותה, אלא באישיותו רכש את אהבתה: אהבת את יעקב.

17. בראשית פרק כז

וְיִהְיֶה כִּי זָקֵן יִצְחָק וְתִכְהִינּוּ עֵינָיו מִרְאֵת וַיִּקְרָא אֶת עֶשָׂו בְּנֹו הַגָּדֹל וַיֹּאמֶר אֵלָיו בְּנִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֲגִנִי׃

18. רשב"ם בראשית פרק כז פסוק א

(א) ותכהינה עיניו - מן הזקנה, כמו שמצינו בספר שמואל ועיניו החלו כהות:

19. רש"י בראשית פרק כז פסוק א

(א) ותכהין - בעשנן של אלו.

דבר אחר כשנעקד על גבי המזבח והיה אביו רוצה לשחטו, באותה שעה נפתחו השמים וראו מלאכי השרת והיו בוכים וירדו דמעוניהם ונפלו על עיניו, לפיכך כהו עיניו. דבר אחר כדי שיטול יעקב את הברכות:

20. בראשית פרק יט

(יט) וישב אברהם אל נעריו ויקמו וילכו יחדו אל באר שבע וישב אברהם בבאר שבע:

21. רש"ר הירש

בשום מקום לא נמנעו חכמינו מלגלות חולשות ושגיאות, קטנות כגדולות, במעשי אבותינו ודוקא ע"י כך הגדילו תורה... כל עוד היו קטנים לא שמו לב להבדלי נטיותיהם הנסתרות... ושכחו כלל גדול בחנוך: "חנוך לנער עפ"י דרכו"... המושיב את יעקב ועשו על ספסל למוזים אחד מובטח לו שאת האחד מהם הוא מקלקל